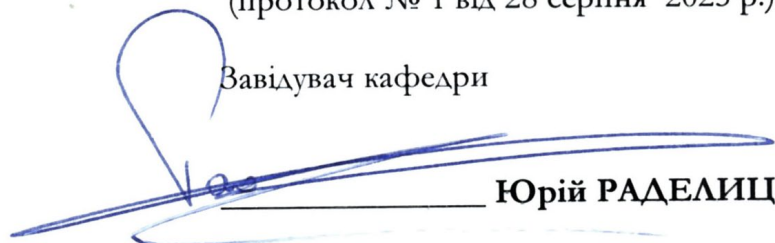

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет економічний
Кафедра обліку і аудиту

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

на засіданні кафедри обліку і аудиту
(протокол № 1 від 28 серпня 2025 р.)

Завідувач кафедри

Юрій РАДЕЛИЦЬКИЙ

Силабус із навчальної дисципліни
“Обліково-аналітичне забезпечення адаптивного управління
витратами”, що викладається в межах освітньо-наукової програми
підготовки докторів філософії з бізнесу, адміністрування та права
третього рівня вищої освіти
для здобувачів зі спеціальності D1 Облік і оподаткування

Львів 2025 р.

Силабус курсу 2025-2026 навчального року

Назва курсу	Обліково-аналітичне забезпечення адаптивного управління витратами
Адреса викладання курсу	Проспект Свободи, 18, м. Львів
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Економічний факультет, кафедра обліку і аудиту
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	D Бізнес, адміністрування та право, D1 Облік і оподаткування
Викладачі дисципліни	Струк Наталія Семенівна, доктор економічних наук, професор, професор кафедри обліку і аудиту
Контактна інформація викладачів	nataliya.struk@lnu.edu.ua, м. Львів, проспект Свободи, 18, к. 202.
Консультації з питань навчання за дисципліною відбуваються	Консультації в день проведення лекцій/практичних занять. Також можливі он-лайн консультації через Microsoft Teams, Messenger Fb, Viber, WhatsApp або подібні ресурси. Для погодження часу он-лайн консультацій доцільно написати на електронну пошту викладачеві або телефонувати.
Сторінка курсу	https://econom.lnu.edu.ua/academics/postgraduates/071-accounting
Інформація про дисципліну	Дисципліну розроблено таким чином, щоби надати аспірантам знання для того, щоби опанувати структуру обліково-аналітичного забезпечення адаптивного управління витратами.
Коротка анотація дисципліни	Дисципліна “Обліково-аналітичне забезпечення адаптивного управління витратами” є дисципліною вільного вибору аспіранта, як складова поглиблення знань зі спеціальності D1 “Облік і оподаткування” для освітньо-наукової програми з підготовки доктора філософії, яка викладається у 3-му семестрі в обсязі 3 кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).
Мета та цілі дисципліни	Метою вивчення вибіркової дисципліни “Обліково-аналітичне забезпечення адаптивного управління витратами” є формування теоретичних знань і практичних навиків інтерпретації та систематизації інформації щодо обліково-аналітичного забезпечення управління витратами з використанням сучасного програмного забезпечення для визначення оптимальної структури витрат, що дозволить максимізувати економічну вигоду для підприємства.
Література для вивчення дисципліни	Основна література: 1. Пилипенко А. А., Дзьобко І. П., Писарчук О. В. Формування обліково-аналітичного забезпечення управління витратами підприємств та їх об’єднань: монографія. Х. : Вид. ХНЕУ, 2011. 344 с. 2. Струк Н. С., Попівняк Ю. М. Застосування методу еталонного оцінювання для підвищення ефективності функціонування фінансового механізму управління витратами на підприємствах ювелірної промисловості. <i>Збірник наукових праць Черкаського державного технологічного університету. Серія : Економічні науки : [у 3-х ч.]</i> . Черкаси : Вид-во ЧДТУ, 2012. Випуск 32. Ч. II. С. 94–100.

3. Струк Н. С. Методичне підґрунття обліку трансакційних витрат на підприємстві. *Бухгалтерський облік, аналіз та аудит: проблеми теорії, методології, організації* : зб. наук. пр. Національна академія статистики, обліку та аудиту. Київ : Бізнес Медіа Консалтинг, 2012. Вип. 1(8). С. 188–198.

Додаткова література:

4. Обліково-аналітичне забезпечення управління: вітчизняний і міжнародний досвід : монографія / за заг. ред. проф. Білопольського М. Г., Сизоненко О. А. : Макіївський економ.-гуманіт. ін-т. Донецьк, 2014. 352 с.

5. Панасюк В. М. Витрати виробництва: управлінський аспект. Тернопіль: Астон, 2005. 288 с.

6. Партин Г. О. Управління витратами підприємства: концептуальні засади, методи та інструментарій: монографія. Київ: УБС НБУ, 2008. 219 с.

7. Струк Н. С., Гармаш Х. П. Шляхи удосконалення організації обліку невиробничих операційних витрат підприємства у контексті формування статусу надійного ділового партнера на ринку. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Економіка і менеджмент*. 2015. Вип. 14. С. 288–292.

8. Струк Н. С. Обліково-аналітична інтерпретація та основні напрями контролю трансакційних витрат у інноваційній діяльності підприємства. *Науковий вісник Одеського національного економічного університету*. 2017. № 9 (251). С. 151–174.

9. Струк Н. С., Мулінська Г. В. Правове підґрунття та проблемні аспекти обліку витрат операційної діяльності торговельних підприємств ринку нафтопродуктів. *Проблеми теорії та практики обліково-аналітичних наук: колективна монографія*. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2017. С.59–74.

10. Струк Н. С., Шпак О. Ю. Шляхи вдосконалення обліку виробничих витрат промислового підприємства в умовах застосування концепції ощадливого виробництва. *Науковий журнал “Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії”*. Запоріжжя: Вип. 2 (08) 2017, Част. 2. С. 122–127.

11. Струк Н. С., Шевчук А. М. Ідентифікація трансакційних витрат в обліковій системі малого підприємства. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Економіка і менеджмент*. 2018. Вип. 29. С. 110–114.

12. Струк Н. С., Мулінська Г. В. Методичний підхід до аналізу витрат операційної діяльності підприємств роздрібного ринку нафтопродуктів. *Держава та регіони. Сер. Економіка та підприємництво*, 2018. № 2 (101). С. 115–122.

13. Spilnyk I., Brukhanskyi R., Struk N., Kolesnikova O., Sokolenko L. Digital accounting: innovative technologies cause a new paradigm. *Independent Journal of Management & Production (Special Edition ISE, S&P)*. 2022. Vol. 13 No. 3. 2022. 215-224. DOI: <https://doi.org/10.14807/ijmp.v13i3.1991>.

14. Струк Н. Обліково-аналітичне забезпечення трансфертного ціноутворення як складова фіскальної політики для сталого розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємств. *Сталий розвиток економіки*. 2024. № 4(51). С. 95–103. URL: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2024-51-13>

	15. Струк Н. С., Демко Р. Р. Обліково-аналітичне забезпечення формування звітності зі сталого розвитку підприємств. Український економічний часопис. 2025. № 10. С. 110–116. URL: https://doi.org/10.32782/2786-8273/2025-10-17
Обсяг курсу	Денне навчання: 48 годин аудиторних занять, із них 32 години лекцій, 16 годин практичних занять. 42 години самостійної роботи. Заочне навчання: 18 годин аудиторних занять, із них 12 години лекцій, 6 годин практичних занять. 72 години самостійної роботи.
Очікувані результати навчання	Після завершення цього курсу аспірант буде : <u>знати:</u> - понятійно-категоріальний апарат обліку й аналізу та основні категоріальні підходи до визначення витрат підприємства, їх взаємозв'язок із пов'язаними категоріями (“затрати”, “збитки”, “втрати”); - зміст кожного економічного елементу витрат та їх нормативно-правове підґрунтя; - основні наукові підходи до класифікаційної характеристики витрат як об'єкта управління; - етапи становлення та розвитку системи обліково-аналітичного забезпечення управління витратами на підприємстві; - сучасні концептуальні підходи науковців і практиків до розвитку обліково-аналітичного забезпечення управління витратами на підприємстві; - особливості впливу різних методів калькулювання на систему управління витратами; - актуальні проблемні питання теорії, практики, законотворчості стосовно обліково-аналітичного забезпечення управління витратами на підприємстві; - сутність та вимоги до наукового дослідження системи адаптивного управління витратами, форми узагальнення наукових результатів; - методологічні засади наукового дослідження обліково-аналітичної інформації для адаптивного управління витратами на підприємстві. <u>вміти:</u> - здійснювати критичний аналіз теоретичних та практичних напрацювань, робити лаконічні висновки, узагальнювати й надавати пропозиції щодо розвитку обліково-аналітичного забезпечення адаптивного управління витратами на підприємстві; - користуватися сучасними засобами роботи з науковою та правовою літературою, раціонально використовуючи методи наукового пізнання під час формування обліково-аналітичного забезпечення адаптивного управління витратами на підприємстві; - правильно тлумачити і застосовувати законодавчі акти з обліку витрат, методи економічного аналізу для здійснення науково обґрунтованих досліджень; - оцінювати й синтезувати нові підходи до удосконалення обліково-аналітичного забезпечення адаптивного управління витратами на підприємстві; - застосовувати інструментарій факторного аналізу фінансових результатів підприємства та виявляти вплив обліково-аналітичного забезпечення адаптивного управління витратами на його показники;

	<ul style="list-style-type: none"> - аналізувати шляхи управління собівартістю на підприємстві; - робити конкретні науково аргументовані пропозиції для удосконалення обліково-аналітичного забезпечення адаптивного управління витратами на підприємстві.
Ключові слова	Аналіз, витрати, облік, підприємство, адаптивне управління.
Формат курсу	Очний /заочний
	Проведення лекцій, практичних занять і консультацій для кращого розуміння тем
Теми	подано у формі СХЕМИ КУРСУ*
Підсумковий контроль, форма	іспит в кінці семестру, комбінований.
Пререквізити	Для вивчення курсу аспіранти потребують базових знань з фінансового обліку, управлінського обліку, економічного аналізу, достатніх для сприйняття категоріального апарату щодо обліково-аналітичного забезпечення адаптивного управління витратами на підприємстві, розуміння показників бухгалтерської звітності.
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	<ul style="list-style-type: none"> - за джерелом передавання та сприйняттям аспірантами навчальної інформації: словесні (лекції, дискусії), наочні (ілюстрації, презентації), практичні методи (тестові завдання, вирішення практичних задач, виконання індивідуальної науково-дослідної роботи), - за логікою передавання та сприйняття аспірантами навчальної інформації: індуктивні та дедуктивні методи; - за стимулюванням навчально-пізнавальної діяльності: методи стимулювання пізнавальних потреб, методи стимулювання обов'язку, відповідальності, добросовісності.
Необхідне обладнання	Вивчення курсу не потребує використання програмного забезпечення, окрім загальнонавчаних програм і операційних систем.
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	<p>Оцінювання здійснюється за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за таким співвідношенням:</p> <ul style="list-style-type: none"> - практичні заняття, науково-дослідна робота: 30 % семестрової оцінки; максимальна кількість балів 30; - контрольні заміри (модулі): 20% семестрової оцінки; максимальна кількість балів 20; - іспит: 50% семестрової оцінки. Максимальна кількість балів 50. <p>Підсумкова максимальна кількість балів 100.</p> <p>Письмові роботи: очікується, що аспіранти виконають декілька видів письмових робіт (вирішення практичних задач, виконання науково-дослідної роботи). Академічна добросовісність: очікується, що роботи аспірантів будуть їх оригінальними дослідженнями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших аспірантів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недобросовісності. Виявлення ознак академічної недобросовісності в письмовій роботі аспіранта є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману. Відвідування занять є важливою складовою навчання. Аспіранти зобов'язані дотримуватися усіх строків визначених для виконання письмових робіт, передбачених курсом. Література. Уся література, яку аспіранти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем</p>

	<p>виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Аспіранти заохочуються до використання також іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.</p> <p>Політика виставлення балів. Ураховуються бали, набрані під час поточного тестування, самостійних робіт і бали підсумкового тестування. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.</p>
Питання до екзамену	<ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність і класифікація витрат як об'єкта управління. 2. Зміст, принципи та методи обліково-аналітичного забезпечення управління витратами на підприємстві. 3. Роль обліково-аналітичного забезпечення у системі управління витратами на підприємстві, способи його організації. 4. Основні підходи до методів визначення еластичності витрат для ухвалення управлінських рішень. 5. Змістове наповнення процесу управління витратами. 6. Організаційна структура обліково-аналітичного забезпечення управління витратами. 7. Інноваційні витрати та їх місце в організації обліково-аналітичного процесу на підприємстві. 8. Сутність, види, облік і прогнозування трансакційних витрат на підприємстві. 9. Особливості обліку й аналізу витрат за центрами відповідальності, їх вплив на бюджетування діяльності підприємства. 10. Обґрунтування доцільності та оцінка ефективності додаткових витрат на організацію обліково-аналітичного забезпечення адаптивного управління витратами на підприємстві. 11. Сучасні підходи до методів обліку витрат і калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг). 12. Альтернативи використання методики аналізу взаємозв'язку витрат, обсягу діяльності та прибутку підприємства для потреб управління. 13. Основні напрями застосування релевантної обліково-аналітичної інформації для обґрунтування процесу ухвалення операційних управлінських рішень. 14. Ситуаційний аналіз проектів управлінських рішень для оптимізації витрат підприємства. 15. Концептуальні підходи до стратегічного управління витратами на підприємстві. 16. Калькулювання витрат і їх аналіз впродовж ланцюжка створення цінності продукту чи процесу. 17. Цільове калькулювання у стратегічному управлінському обліку. 18. Калькулювання для безперервного вдосконалення. 19. Застосування методу еталонного оцінювання в системі обліково-аналітичного забезпечення адаптивного управління витратами. 20. Особливості обліку виробничих витрат промислового підприємства в умовах застосування концепції ощадливого виробництва.
Опитування	<p>Анкету-оцінку з метою оцінювання якості вивчення курсу буде сформовано після завершення курсу.</p>

* Схеми курсу

16 тиж./ 90 год.	Тема, план	Форма діяльності	Література (за номерами в основній таблиці силабусу)	Год. на тиж.	Термін виконання
18-денна, 14-заоч.	Тема 1. Теоретичні основи обліково-аналітичного забезпечення управління витратами на підприємстві. <i>Категоріальні аспекти і класифікація витрат як об'єкта управління. Сутність, принципи та методи обліково-аналітичного забезпечення управління витратами на підприємстві. Роль обліково-аналітичного забезпечення у системі управління витратами на підприємстві, способи його організації. Основні підходи до класифікації витрат, методів визначення їх еластичності для ухвалення управлінських рішень.</i>	Лекція, практичне заняття, самостійна робота	1, 2, 3, 4, 5	4,5-денна, 3,5-заоч.	4 тижні
18-денна, 19-заоч.	Тема 2. Організація обліково-аналітичного забезпечення адаптивного управління витратами на підприємстві. <i>Змістове наповнення процесу управління витратами. Організаційна структура обліково-аналітичного забезпечення управління витратами. Інноваційні витрати та їх місце в організації обліково-аналітичного процесу на підприємстві. Облік і прогнозування трансакційних витрат на підприємстві. Особливості обліку й аналізу витрат за центрами відповідальності, їх вплив на бюджетування діяльності підприємства. Обґрунтування доцільності та оцінка ефективності додаткових витрат на організацію обліково-аналітичного забезпечення адаптивного управління витратами на підприємстві.</i>	Лекція, практичне заняття, самостійна робота	1, 2, 3, 4, 5, 8, 11, 13.	4,5-денна, 4,75-заоч.	4 тижні
18-денна, 14-заоч.	Тема 3. Перспективні тенденції вибору методів обліку й аналізу витрат для ефективного управління ними. <i>Сучасні підходи до методів обліку витрат і калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг). Альтернативи використання методики аналізу взаємозв'язку витрат, обсягу діяльності та прибутку підприємства для потреб управління. Основні напрями застосування релевантної обліково-аналітичної інформації для обґрунтування процесу ухвалення операційних управлінських рішень. Ситуаційний аналіз проектів управлінських рішень для оптимізації витрат підприємства.</i>	Лекція, практичне заняття, самостійна робота	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 13.	4,5-денна, 3,5-заоч.	4 тижні
18-	Тема 4. Розвиток обліково-аналітичного	Лекція,	1,2, 3, 4, 5, 6,	4,5-	4 тижні

денна, 21- заоч.	забезпечення адаптивного управління витратами у стратегічному управлінському обліку на підприємстві. <i>Концептуальні підходи до стратегічного управління витратами на підприємстві. Калькулювання витрат і їх аналіз впродовж ланцюжка створення цінності продукту чи процесу. Цільове калькулювання у стратегічному управлінському обліку. Калькулювання для безперервного вдосконалення. Застосування методу еталонного оцінювання в системі обліково-аналітичного забезпечення управління витратами. Особливості обліку виробничих витрат промислового підприємства в умовах застосування концепції оцінювання виробництва</i>	практичне заняття, самостійна робота	7, 8, 9, 10.	денна, 5,25- заоч.
ІНДЗ в межах самостійної роботи		18 год. - денна, 22 год. – заоч.		

Автор

СТРУК Наталія